

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Høring av forslag om endring av forskrift om foreldrebetaling i barnehager

Utdanningsforbundet viser til Kunnskapsdepartementets brev av 1. desember 2014, *Høring - forslag til endringer i forskrift om foreldrebetaling i barnehager*, og takker for invitasjonen til å komme med våre vurderinger.

Høringsnotatet inneholder konkrete forslag til endret innretning på differensiert foreldrebetaling. Utdanningsforbundet vil bemerke at mange kommuner har andre moderasjons- og fritaksordninger enn inntektsgradert foreldrebetaling. Dette er blant annet friplasser spesifisert i barnehagens ordinære betalingssystem, friplass etter særskilt behandling og moderasjonsordninger utenfor barnehagens ordinære betalingssystem.

Utdanningsforbundet viser også til SSBs foreldrebetalingundersøkelse fra 2012. Denne viser at det er de mest folkerike kommunene som benytter inntektsgraderte betalingssatser, og i underkant av halvparten av alle barn i kommunale barnehager hører til en kommune som tilbyr graderte satser. Blant de private barnehagene er det 28 pst. som rapporterer at de benytter inntektsgraderte satser.

Likeverdige vilkår for barn, foreldre og ansatte må være utgangspunktet for hva nasjonale lov og forskrifter skal regulere. De store variasjonene mellom kommunene med hensyn til moderasjons- og fritaksordninger innebærer at barnehagene får ulike økonomiske rammer ut fra kommunale prioriteringer, kvaliteten kan utvikles forskjellig, og brukerne sikres dermed ikke likeverdige tilbud.

Regjeringen gir uttrykk for at forslagene om endring av forskrift om foreldrebetaling i barnehager skal legge til rette for at barnehagene skal være tilgjengelig for alle barn uavhengig av foreldrenes økonomi. Utdanningsforbundet viser til de betydelige forskjellene i moderasjons- og fritaksordningene mellom kommunene og mener prinsipielt at barnehageplass bør være gratis, som øvrige deler av utdanningssystemet. Gratis barnehage vil medføre at pris ikke blir styrende for etterspørselen, og at alle fullt ut kan ta del i et kvalitativt godt og offentlig finansiert barnehagetilbud. Et gratis barnehagetilbud vil sikre lik tilgang for alle barn uavhengig av foreldrenes økonomi og slik virke sosialt utjevne. I tillegg vil det redusere kostnadene knyttet til å administrere betalingsordninger.

I høringsnotatet foreslår Kunnskapsdepartementet en nasjonal regulering av kommunens ordning for reduksjon i foreldrebetalingen gjennom forpliktelse til å ha inntektsgradert foreldrebetaling. Departementet ber om innspill på hvilke inntekter som skal tas med i kommunens beregning.

De mange ulike sammensetningene av familier gjør at både inntektsgrunnlag basert på husholdningens inntekt og inntektsgrunnlag basert på forsørgernes inntekt, har styrker og svakheter. Med henvisning til forsørgerplikten foreldre har, vil det være naturlig at det er forsørgernes inntekt som tas med i beregningsgrunnlaget. I tilfellene hvor forsørgerne ikke bor sammen, bør barnets folkeregisterregistrerte adresse legges til grunn. Prinsippet om at det er foreldrenes, dvs. forsørgernes, inntekt som skal være beregningsgrunnlaget, tilsier at eventuell ny ektefelle/samboer ikke bør få betydning for graden av foreldrebetaling, så lenge vedkommende ikke samtidig får et forsørgeransvar.

Utdanningsforbundet vil peke på at departementet i høringsnotatet kunne vært tydeligere på hva som skal regnes som inntekt. Blant annet blir det stilt spørsmål ved om barnebidrag skal legges til husholdningens inntekt ved kommunens beregning av foreldrebetaling. Barnebidrag skal tilkomme barnet og skal ikke brukes til annet enn forsørgelse av barnet. Et slikt økonomisk bidrag bør derfor ikke få betydning for vurderingen av størrelsen på foreldrebetaling i barnehagen. For å unngå for stor variasjon i den lokale vurderingen av inntektsgrunnlaget, må det i tillegg tas stilling til om sosialstønad/-ytelser, arv og lignende overføringer skal være en del av inntektsbegrepet. Utdanningsforbundet vil også understreke behovet for at en søknadsbasert ordning må forplikte kommunene til å gjøre rettighetene og retningslinjer kjent for målgruppen.

Overordnet sett vil Utdanningsforbundet peke på at barnehagen de senere årene har blitt tillagt en viktig rolle som en del av vårt utdanningssystem, en rolle i arbeidet med sosial utjevning og tidlig innsats. Utdanningsforbundet mener derfor at regjeringen både burde hatt en samlet gjennomgang av moderasjons- og fritaksordningene som er etablert i kommunene, med sikte på en mest mulig lik praksis i kommunene. Ved kun å vurdere ett element av de samlede ordningene, er det risiko for at barn som har størst behov for barnehageplass ikke i tilstrekkelig grad benytter seg av et slikt tilbud. Utdanningsforbundet vil framheve at en opptrappingsplan med sikte på å senke maksprisen i retning av et gratis barnehagetilbud, i større grad gjøre en barnehageplass tilgjengelig for alle som ønsker å benytte seg av et slikt tilbud.

Med vennlig hilsen

Björg Unstad /s/
seksjonsleder

Eirik Lund /s/
seniorrådgiver